

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Nittedal kommune
Postboks 63
1483 HAGAN

1 SEPT. 2014

Juridisk avdeling

Tordenskioldsgate 12
Postboks 8111 Dep, 0032 Oslo
Telefon 22 00 35 00
fmoapostmottak@fylkesmannen.no
www.fmoa.no
Organisasjonsnummer NO 974 761 319

Deres ref.: 11/01949
Deres dato: 17.06.2014
Vår ref.: 2014/12337-4 FM-J
Saksbehandler: Kristian Klem
Direktetelefon: 22 00 37 10

Dato: 27.08.2014

Vedtak i klagesak om avslag på saksomkostninger - Rudsteinveien - Nittedal kommune

Fylkesmannen viser til kommunes oversendelse datert 17. juni 2014.

Saken gjelder krav om saksomkostninger på kr 12 500 fra advokat Lars Selmar Alsaker på vegne av Erik Dølven og Lars Henrik Kjølberg.

Nittedal kommune fattet den 30. november 2013 vedtak om refusjonsplikt etter plan- og bygningsloven § 18-8, for blant annet Rudsteinveien 18 A, gnr. 10 bnr. 80, og Rudsteinveien 9, gnr. 10 bnr. 81. Vedtaket ble påklaget av Dølven og Kjølberg i brev datert 24. desember 2013 og 19. februar 2014, og en rekke andre berørte grunneiere i området.

Den 7. mars 2014 ble vedtaket om refusjonsplikt opphevet av kommunen. Bakgrunnen var at andre klagere fikk medhold. Kommunen fant derfor at man måtte fastsette en annen fordeling av utgiftene.

Advokat Alsaker fremsatte saksomkostningskrav på vegne av Dølven og Kjølberg i e-post til kommunen 8. april 2014. Dette ble avslått av kommunen 6. mai 2014.

Kommunens avslag av 6. mai 2014 ble påklaget av advokat Alsaker 9. mai 2014.

Saken ble behandlet av formannskapet i Nittedal kommune den 10. juni 2014, hvor det ble lagt til grunn at kommunens vedtak av 6. mai 2014 opprettholdes. Saken ble så sendt til Fylkesmannen 17. juni 2014, for endelig avgjørelse.

Fylkesmannen viser til sakens dokumenter, og gir ikke ytterligere saksreferat.

Fylkesmannen er klageinstans for kommunale vedtak etter plan- og bygningsloven, jfr. Kommunal- og regionaldepartementets brev av 28. september 2009 og Miljøverndepartementets rundskriv T-2/09.

Fylkesmannens vurdering av kravet

Hovedregelen etter forvaltningsloven (fvl.) § 36 første ledd går ut på at en part skal få dekket vesentlige og nødvendige saksomkostninger ved enhver endring av enkeltvedtak til gunst for en part.

Bestemmelsen lyder slik:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Det slås kort fast at avgjørelsen om å ilegge refusjonsplikt av 30. november 2013 var et enkeltvedtak, og at opphevelsen av 7. mars 2014 førte til at vedtaket ble «endret». Spørsmålet er om det ble gjort en endring «til gunst» for Dølven og Kjølberg, jfr. fvl. § 36, første ledd første punktum.

Lovens ordlyd taler klart for at vedtaket ble endret til gunst for partene. Kommunen la opprinnelig til grunn at partene var forpliktet til å betale refusjon. Denne plikten bortfalt i og med opphevelsesvedtaket. Dette må betraktes som en fordel for partene, selv om de risikerer å bli pålagt refusjonsplikt i et senere vedtak.

Det følger imidlertid av forarbeidene til bestemmelsen at en opphevelse i seg selv ikke innebærer en endring til gunst for partene, jfr. Ot.prp. nr. 27 (1968-1969) s. 47:

«Det at et vedtak blir opphevet, vil i seg selv ikke innebære at det endres til gunst for parten. Her må man se på hva resultatet endelig blir.»

Kommunen tolker uttalelsen slik at man ved opphevelse alltid må avvente og se hva resultatet blir med hensyn til realiteten, slik at selve opphevelsen ikke utløser noe krav på omkostninger. Denne lovforståelsen harmonerer dårlig med lovens ordlyd, og er for øvrig omdiskutert i juridisk teori, jfr. Graver, Alminnelig forvaltningsrett, (2007) s. 565-566 og Bernt i lovkommentaren til fvl. § 36 på www.rettsdata.no:

«Dette er en litt problematisk innskrenkende tolking av «vedtak blir endret til gunst». Ut fra en alminnelig språkforståelse er det klart nok til partens gunst når han eller hun får medhold i at vedtaket skal oppheves. Hvor mye man så får ut av en ny runde i forvaltningen om samme saksforhold, er en annen sak. Dette betyr at parten vil kunne måtte bære omkostningene ved å få generert en lovlig beslutningsprosess hvis han eller hun ikke i siste instans får medhold når det gjelder vedtakets materielle innhold.»

Både Sivilombudsmannen og Justisdepartementets lovavdeling har uttalt seg om forståelsen av fvl. § 36 med hensyn til opphevelse og vilkåret «endring til gunst». I tråd med langvarig praksis har lovavdelingen lagt til grunn at fvl. § 36 kommer til anvendelse både ved endring og opphevelse av vedtak til gunst for en part, men likevel ikke i de tilfellene der et enkeltvedtak blir opphevet uten at dette medfører noen permanent eller midlertidig endring av rettstilstanden i klagers favør, jfr. tolkningsuttalelsen i sak 2003/05695. I Somb-2007-77 (Sak: 2005/989) utdypes det videre på side 272:

«I brev hit 2. januar 1989 og 2. september 2003 har departementet skilt mellom tre typetilfeller av opphevelsesvedtak: For det første de tilfeller der opphevelsen reelt sett innebærer en endelig realitetsavgjørelse av saken. For det andre de tilfeller der opphevelsen midlertidig endrer rettstilstanden til fordel for den private part, f.eks. ved opphevelse av et vedtak som pålegger en plikt, men hvor parten risikerer å bli pålagt

samme plikt ved fornyet behandling av saken. Til sist de tilfeller der opphevelsen verken medfører noen permanent eller midlertidig endring i rettstilstanden for den private part med hensyn til realiteten, f.eks. ved opphevelse av avslag på en søknad om tillatelse. Departementets oppfatning syntes å være at forvaltningsloven § 36 omfatter de to første tilfellene, mens det er grunn til å holde det sistnevnte tilfellet (såkalte «gruppe 3-tilfeller») utenfor.»

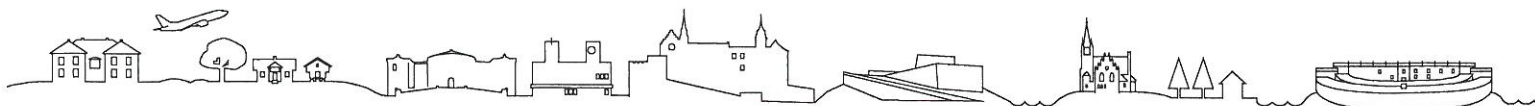
I vår sak har kommunen opphevet et tyngende vedtak. Dette innebærer en midlertidig endring av partenes rettstilstand, i deres *favør*. Refusjonsplikten eksisterer ikke lenger. Det er alminnelig antatt, både av Sivilombudsmannen og lovavdelingen, at en slik endring omfattes av fvl. § 36, jfr. det siterte ovenfor og Somb-2007-77, s. 275:

«Bestemmelsens forarbeider har [...] ikke vært til hinder for at den har blitt tolket slik at den omfatter både opphevelse av tyngende vedtak (gruppe 2-tilfellende) og opphevelse av avvsningsvedtak, uavhengig av sakens endelige utfall.» (vår understreking)

Det kan hevdes at Dølven og Kjølberg fikk en tilfeldig fordel som følge av opphevelsen. Refusjonsvedtaket ble omgjort fordi andre klagere ble gitt medhold i anførsler som kun berørte deres plikt til å svare refusjon. Dette nødvendiggjorde en annen fordeling av utgiftene. Dølven og Kjølberg fikk med andre ord ikke gehør for sine klagepunkter, utover at vedtaket ble opphevet og bragt ut av verden. Dette kan likevel ikke være avgjørende. Lovens ordlyd, juridisk teori og uttalelser fra lovavdelingen og Sivilombudsmannen taler for at kommunens lovforståelse er feil. Etter Fylkesmannens oppfatning er det ikke grunnlag for å tolke loven innskrenkende under henvisning til uttalelsene i Ot.prp. nr. 27 (1968-1969) s. 47. I alle fall ikke når man har opphevet et tyngende vedtak, som i vår sak. Dette ble senest lagt til grunn av Sivilombudsmannen i sak 2009/343.

Det slås derfor fast at refusjonsvedtaket av 30. november 2013 ble endret «*til gunst*» for Dølven og Kjølberg, jfr. fvl. § 36, første ledd første punktum.

Kommunens vedtak bygger på en uriktig forståelse av fvl. § 36. Saken må derfor behandles på nytt. Det gjøres oppmerksom på at Fylkesmannen ikke har tatt endelig stilling til om saksomkostningskravet er berettiget, hverken med tanke på om partene har et slikt krav eller dets eventuelle størrelse.

Slutning

Kommunens vedtak oppheves og saken sendes tilbake til kommunen for ny behandling, jfr. fvl. § 34, fjerde ledd.

Klagen har etter dette ført frem.

Fylkesmannen bemerker at klager har rett til å kreve dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få vedtaket endret, jfr. fvl. § 36. Et eventuelt krav om å få dekket saksomkostninger må fremsettes for Fylkesmannen innen tre uker fra mottakelsen av denne avgjørelsen.

Kopi av denne avgjørelsen er sendt partene.

Med hilsen

Merethe Helstad
avdelingsdirektør

Odd Meldal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA,
advokat Lars Selmar Alsaker

Postboks 1150 Sentrum 5811 BERGEN

